

Список літератури

1. Гейзінга Й. Homo Ludens / Й. Гейзінга. – Пер. з англ. О. Мокровольського. – К.: Основи, 1994. – 250 с.
2. Литвиненко Н. С. Проблема дистрибутивної справедливості в контексті сучасних теорій суспільного договору / Н. С. Литвиненко // Актуальні проблеми духовності. – Зб. наукових праць / Ред. Я. В. Шрамко. – Вип. 7. – Кривий Ріг, 2006. – С. 87-103.
3. Орехов А. М. Справедливость как базисный принцип устройства общества: путь к очевидности / А. М. Орехов // Вопросы философии. – 2010. – № 9. – С. 60-74.
4. Панасюк Ю. В. Взаємне благо як необхідний принцип соціальної справедливості / Ю. В. Панасюк // Актуальні проблеми духовності – Зб. наукових праць / Ред. Я. В. Шрамко. – Вип. 11. – Кривий Ріг, 2010. – С. 355-367.

5. Платон Держава / Платон. – Пер. з давньогр. Д. Коваль. – К.: Основи, 2005. – 355 с.
6. ПлатонГоргий / Платон // Сочинения: в 3 томах. Под общей ред. А. Ф. Лосева и В. Ф. Асмуса. Пер. с древнегреч. – М.: Мысль, 1968. – 623 с.
7. Ролз Дж. Теорія справедливості / Дж. Ролз. – Пер. з англ. О. Мокровольський. – К.: Основи, 2001. – 822 с.
8. Сковорода Г. С. Розмова названа алфавіт, або буквар миру / Г. С. Сковорода // Сковорода Г. С. Твори : у 2 т. – К., 2005. – Т. 1. – С. 413-464.
9. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл. – Сборник : пер. с англ. и нем. Общ. ред. Л. Я. Гозмана и Д. А. Леонтьева ; вступ. ст. Д. А. Леонтьева – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.

М. В. Сабадуха

ПРОБЛЕМА СПРАВЕДЛИВОСТИ В ФИЛОСОФИИ ПЛАТОНА

В статье исследуется проблема справедливости в философии Платона в контексте экзистенциальных аспектов человеческого бытия и процесса создания государства.

Ключевые слова: Справедливость, несправедливость, Платон, создание государства, воспитание, добродетель, счастье

M. Sabadukha

Problem of justice in Plato's philosophy

The article studies the problem of justice in Plato's philosophy in the context of the existential problems of human existence and the process of creating a state.

Keywords: Justice and injustice, Plato, state building, state, skills, education, virtue, happiness

УДК 1.140

Ю.В. Якуша

РЕЧІ – СИМВОЛИ «УКЛАДЕНОГО СОЮЗУ» МІЖ БУТТЯМ ТА НЕБУТТЯМ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація. Стаття присвячена виявленню глибинного виміру речей світу через розкриття їх символічної природи у філософії Павла Флоренського.

Ключові слова: символ, буття, небуття, річ, людина, світ.

Вступ

Проблема виявлення істинної природи всіх світових явищ охоплює фактично всі напрямки філософських розшуків, що мали місце в різні епохи існування людської думки. Але незважаючи на незліченні зусилля людства проникнути в таємниці, що гуртуються в усій своїй величчю в кожну миттєвість часу та на невагомих острівцях простору, неможливим залишається виявити образи істинної реальності. До певної міри це пов'язано з тим, що реальність ця «трається в піжмурки» зі своїми власними відображеннями в нас. Два дзеркала, поставлені одне навпроти іншого, ніколи не дізнаються про те, що в них віддзеркалюється доти, доки не з'явиться посередник, спостерігач та безпосередній учасник процесу виникнення багатоманіття зображень-явищ-речей на площині нашого світу.

Унікальний підхід до розкриття даної проблематики продемонстрував на початку ХХ століття геніальний російський мислитель, богослов, священник П.Флоренський. Будучи глибоко вкоріненим у православний простір смислів та прагнучи тільки до цілісного, а значить – єдино істинного знання, П.Флоренський надав можливість проявляти в кожній речі світу її символотворче наповнення, символічне осердя, навколо якого тільки і здатен триматися каркас ідей та їх розуміння. Метою даної роботи є: з'ясувати, в який же спосіб «укладається союз»

між буттям та небуттям на поверхнях людських уявлень про світ.

Основна частина

Багатомірність світу зумовлює багатогранність пояснень для світу. Слово, що проговорюється, але не вбирає в себе живильних енергій істинної дійсності, розлітається на уламки, з яких із мінімальною вірогідністю можуть виникнути нові спроби для схоплення смислу. Та світ існує понад усіма нескінченними перегонами по виготовленню «універсального знання» про нього. Він здійснює своє буття не поконтівськи, не в байдужому «собі», а посеред неба та землі, залишаючи їх для себе берегами.

Світу судилося бути так само, як людям судилося дихати та творити в ньому, бо воля Божа (за П.Флоренським) є «онтологічною нормою сущого». Космос-порядок, розпросторюючись до кордонів нескінченності, прагне бути згорненим та відновленим в очищеній людській душі. Проте слово «душа» навряд чи може претендувати на актуальність у сучасній філософії. Втім, остання так чи інакше повинна «здійснювати власне людське начало в людині», за переконанням В.Соловйова. І цим істинним началом в людині є її «дихаюча Духом» душа, невидимий образ безсмертя, погляд вічності крізь нас на світ.

Неможливо сприймати життя світу, заперечуючи життя в самому собі. Світ не відбудеться як символ

у людському розумінні без віри в нашу власну душу, що є по суті «теоретичним самогубством». Гра в «поаяву та зникнення» навряд чи допоможе, коли йдеться про реальний людський шлях людини під небесами, до яких завжди поривається щось невловиме в нас, зізнатись в існуванні якого нам часто буває просто соромно. Та десь глибоко під нашаруваннями зайвого знання-не-знання криється точне відання джерела всього сущого. Саме кризь це віковичне відчуження небесного світу спробуємо поглянути на речі посеред світу-світла як на символи та прообрази вічних сутностей, що пов'язують буттєві та не-буттєві координати.

Мислимисть світу та здатність до нашого взорування на нього безпосередньо пов'язана з наявністю нетварного, а значить – нескінченного потоку життя-як-блага в кожній речі цього світу. Виокремлення речей поміж часо-простору зумовлюється можливістю проявлення цього потоку. П. Флоренський в праці «Іконостас» надає «механізм» глибинних етапів такого проявлення: «Для того, аби отримати індивідуальність речі, нема потреби в запереченні чогось, та й нема чого заперечувати, адже, допоки вона не створена світлом, доти її взагалі немає. Конкретність же вона отримує не шляхом заперечення, а позитивно, творчим актом, грою світла. Нічого не було; творчим актом стало позитивне ніщо, зародок речі; пронизаний світлом, він починає формуватися, допоки не з'явиться світлове утворення...Буття, конкретність, індивідуальність – позитивні, Божественне «так» світові, здійснене творче Слово, голос Божий, що сприймається нами як світло...» [1, с.175]. Тож вбачаємо індивідуальність кожної речі в світлі її внутрішнього озаріння світлом, яке в свою чергу породжує достеменність її існування. Конкретність обрисів-контурів речей розкривається не через відмежування від інших «об'єктивних данностей» нездоланими кордонами, а через абсолютну довіру до джерела всіх проявлень. Тому індивідуальність варто розуміти не в сенсі відстороненості та самозамкненості, а у визнанні неповторності творіння в усіх його проявах. Пронизані світлом, речі виникають як утвердження істинної реальності в земному проміжному світі.

При такому підході до дійсності необхідним видається звернутися до глибинних прозрень Платона, котрий задав максимально високий рівень філософського осягнення. В діалозі «Тімей» давньогрецький мудрець-провидець розгортає можливість вбачання трьох видів реальності, із яких «складається» звична у своїй незбагненності світобудова. Передовсім існує незнищенна та нестворена сфера ідеї, яку неможливо ні з чим ототожнити та співвіднести. Вона є невидимою та невідчутною, проте може бути до певної міри схоплена думкою. Другою сферою є відчутне та народжене, постійне в своїй мінливості. Проте Платон зазначає на тому, що ця друга сфера є подібною до першої та носить те ж саме ім'я. В такій подібності вбачаємо остаточне вирішення проблеми співвідношення виміру матерії та духовного виміру.

Та існує ще третя сфера, або ж форма існування, якою є простір. Платон визначає його як вічний та такий, що вміщує в себе все існуюче, створене. Про-

те простір неможливо сприйняти через посередництво відчуттів. «Ми бачимо його ніби в мареннях та стверджуємо, ніби всякому буттю із необхідністю слід бути десь, в якомусь місці та займати якийсь простір, а те, що не перебуває ані на землі, ані на небесах, наче й узагалі не існує. Ці та споріднені з ними поняття ми в сонному забутті переносимо і на не приналежну сну природу істинного буття, та, пробудившись, ми не спроможні зробити розмежування та промовити істину, яка полягає в тому, що *оскільки образ не в самому собі носить причини власного народження, то безсумнівно являє собою ознаку чогось іншого*, то йому й властиво народитись всередині чогось іншого, ніби приліпившись до сутності, або ж взагалі нічим не бути [2, с.493-494]. Вбачаючи всю умовність та уявну природу простору, слід визнавати його важливу «функцію» зв'язування сфер створеного та вічного. Саме через простір можливим стає розуміння незамкненості речей на їх видимій поверхні звичності та визнання їх відпочаткової вкоріненості у верховному світі ідей.

Уявність притаманна поцейбічному простору в сенсі його тварної природи, однак саме через це можливим стає визнання необхідності віднайдення шляху до первинності розуміння світу як живої реальності. В душі відкривається вектор на осмислення зв'язку між непоєднуваними на перший погляд сферами неба та землі, буття та не-буття. «Зібрана ідеєю без-якісна матерія відтепер несе на собі чіткі характеристики, являючи на цьому етапі вже дещо нове, що не зводиться ані на ідею, з одного боку, ані на безлику матерію – з іншого. Ми можемо сказати, що відбулася *зустріч* або *зв'язка* (грецьке «*символ*») світу умоосяжного та алогічної матерії, звідси ж випливає те, що цей *символічний взаємозв'язок є світом, що нас оточує*» [3, с. 123]. За таких умов не виникає сумнівів не лише стосовно символічного осердя світу, а і його істинного «призначення» та мети всього в ньому існуючого. Адже визнання речей тільки як «матеріальних» утворень та пустих понять в їх видимості не може призвести до жодних позитивних або ж узагалі чогось вартих наслідків. Речі здобувають собі онтологічний статус за умови сприйняття їх в якості дороговказів від землі на небо; вони мають істинну реальність тільки тоді, коли постають для нашого сприйняття як символи-свідчення чогось на нескінченність більшого, ніж вони самі.

«Речі в собі завжди були для мене непізнаними, але не по причині скептично-песимістичної оцінки, а тому, що там пізнавати немає чого. Невідане було таким не тому, що було неспівісним, а тому, що воно пізнавалось в своїх вторгненнях в пізнаване, залишаючись при цьому в інакшому світі» [4, с. 155]. Так змальовував П.Флоренський своє відчуження реальності, представленої фізичним очам у вигляді відокремлених об'єктів, які так зручно відокремити від цілісності та замкнути на собі. Проте життя не замикається в тісних формах нашого сприйняття. В усіх проявах воно є вираженням та носієм потаємних пластів буттєвих сфер. Розкриття останніх можливе при віднайденні вкоріненних в ґрунти свідомості потоків внутрішнього бачення, яке також є одним із проявів-свідчень глибини невіданого. Тому так ви-

разно підкреслює Флоренський «інакшовимірність» справжнього способу пізнання, який по суті навіть не є способом, а постає закономірним та вільним поверненням душі-свідомості до її власних витоків. І саме річ-як-символ виявляється точкою концентрації та поєднання пізнавальних сил та видимих течій «зовнішньої» реальності.

П.Флоренський визначає символ як буття, що є більшим за самого себе, а значить – завжди відкриті до проникнення в нього вищої життєдайної сили, що уможливує його існування. Тому символізм в найповнішому його осягненні є «досвідом *інакшого* світу», однак досвід цей не вичерпується виключно «систематичним» стосунком людини до світу, свідомості до реальності, а є таким, що здатен повністю преобразити людське ество у відповідності до первинного та істинного замислу про нього. Відтак і символи є такими сутностями, енергії яких є ніби співрозчиненими з енергіями інших, досконаліших сутностей (в сенсі їх більшої наближеності до смислового осердя). Однак сутності-символи повною мірою несуть в собі образ цих вищих довершеностей, який у них проявляється під «прикриттям» «звичайних речей». «Вбачання світу вищого – точка опори земній творчості, кристал, за кристалічним законом якого, відповідно до нього, викристалізовується земний досвід, перетворюючись на символ духовного світу» [1, с. 29]. Кожна річ із середини свого існування закликає до розкриття в ній основ істинно сущого світу, а тому вона слугує доказом внутрішньої пов'язаності, союзу між пластами сфер проявлення життя.

Розглядаючи речі в якості зосередженостей поєднання мислимого та відчутного посеред простру, вони можуть бути розкриті нашому вторуванню (в найзагальнішому вияві) в якості деяких одиниць, точок посеред відносної нескінченності. Кожна така точка є символом буттєвого ряду даностей, з одного боку, та символом ряду не-буттєвого, – з іншого. П.Флоренський підкреслює так звану «антиномічну значимість точки», що в свою чергу слугує виявленню її межового значення посеред сфер появ та зникнень. Здатність до розгортання подій в двох на перший погляд протилежних векторах, приводить до висновків про зосередження життєвих потоків в найповнішій мірі саме в одній єдиній точці-речі, що «вливається за край» свого обрамлення всюдипроникним світлом справжнього розуміння. «Символ є живим духовним утворенням; він цілісний та визначений в собі, проте зсередини, а не ззовні» [5, с. 588-589]. Точка-річ, не зазнаючи тривимірного обмеження, основним своїм виміром має внутрішнє спрямування вглиб своєї сутності, під якою пульсує живе серце світу.

Однак, спробуємо відсторонитися від звичного тяжіння «пізнавальних здатностей» до абстрагувань. Адже розгляд вище згаданих точок-речей лише в якості сутностей, позбавлених реального буття не зможе дати глибинного розуміння їх витоку та *мети їх існування*. Бо зовсім беззаставно П.Флоренський в усіх своїх духовних розвідках спрямовував до конкретного, до необхідності наявного втілення метафізичних законів у «відчутне», живе існування. Називаючи філософію системою та

формою, під останньою він має на увазі не закоружлі рамки, в яких затискає смисл німа свідомість, а енергійно-смислово наперед-заданість, образ прийдешньої вираженості, ідеал здійсненого віднайдення первинних основ. Тому кожен елемент такої системи має бути виразником конкретного задуму про нього. Тож спробуємо вгледіти в речі не мисливість і не протяжність, а згусток-осередок буттєвих енергій, які уможливають їх появу.

Точки-символи (за звичайного стану справ нашого розуму) не мають жодного значення та реальності. Життя спрямовує свої коловерті подалі від раю, а тому вкрай легко та невимушено спить душа у своїх чорно-білих снах, не помічаючи очей Бога. Світ – не загадка для сплячої душі. Ні перед яким дивом не затріпоче людське ество, проопероване скальпелями буденності. Мусимо визнати, що закриття очей душі перед щомиттєвими дивовижними перетвореннями в світі, перед Божими Одкровеннями не дає жодної можливості до вбачання символізму тих пластів реальності, що нас оточують. «Яка ж користь від зовнішньої свободи, якщо владарююча в нас здатність (розум) рабствує так ницо та жалюгідно?..» [6, с.210]. Адже визнання не-існуючого за існуюче – чим не тонкий вияв рабства? Прийняття живого слова за мертвий звук та чистих образів небесного світу за порожні тіні є добровільною оманю. Тому вимірюються наші дні коливаннями хибного маятника. Однак, змальована вище картина – лише наслідок деякого вибору, який можна змінити, повернувшись до світла. «Вивернутість» по той бік темряви відкриває горизонти осягнення світлових явищ, якими стають всі елементи преображеної буденності. Відтак, усе залежить від «кута» взорування на дійсність. Проте цей «кут» визначається у відповідності з мірою очищеності душі.

Проговорене слово може досягти найповнішої міри свого здійснення тільки тоді, коли його почують, коли відбудеться перетин душевних мережив між тим, хто говорить, та тим, хто вслухається в сказане. Так і кожен образ проявляється як символ тільки тоді, коли душа готова прозрівати в ньому вищі пласти реальності. Якщо ж не вдається їй розпізнати те, що приховане «за декораціями», та те, який смисл переховують-оберігають елементи світового орнаменту, вона не може очиститись та підняти до первинної своєї невагомості. Вкрай звичною є думка, що філософія починається з подиву, навряд чи може викликати якісь коментарі. Однак, варто тільки заглибитись в її конкретний зміст, одразу вбачається невідповідність даної думки та її реалізації. Подив мав би в одну мить перехопити подих, душа повинна була б причаїтись десь в глибинах свого ества. Тоді б із мовчання, виплеканого нею, могли б вилитись потоки істини... Але складається все інакше. «Наука невдячно приймає поштовх дійсності; не ангела – вісника життя – вбачає вона в реальності, що кинула погляд через прорив самості нашої, натомість зустрічає цей поштовх, немов ворожого прибульця, як порушувача закостенілості її самозадоволеності» [7, с.125]. Вже давно філософія не починалась із подиву. Бо відсутнє живе тріпотіння серця при зустрічі із щомиттєвими дивами-дарами, які вливаються в наш світ, бо він –

водночас минулий рай та прийдешнє нове небо та нова земля. Тому кожен подих у ньому – на перехресті буття та не-буття.

За таких умов має зростати міра усвідомлення відповідальності. Адже земля вбирає в себе всі наші сліди, все зберігається та не може бути знищеним, бо все від початку було покликаним до буття. Та від нас залежить, що ми залишаємо у вічності. Після гріхопадіння вся земля та все, що існує на ній, змушене увійти на тінюву сторону, обрану людиною. «Своїм гріхом людина розтліває повітря світу, буття природи...Боротьба за космос здійснюється всередині людей, в їх серці, в їх освячуючій духовній діяльності...» [8, с. 71-72]. Тому залежить все від того вектору, який обирає душа.

Не обов'язково цей вибір може здійснюватися свідомо; десь в потаємних глибинах душі світу, в якій єдиними є всі наші народжені душі, може виникнути поштовх, який проявиться на поверхні нашої свідомості тягою до світла, істини та краси, а згодом – до їх Творця. І тоді безповоротно речі втрачуть свої тінюві сторони, тривимірність припинить бути універсальним законом існування, бо інакший простір засвітиться крізь видимі образи поцейбіччя. Останні ж отримують можливість бути осередками перетинання людського пізнання та розкритістю смислів. Свідомість цілком спроможна постати в своєму справжньому вигляді в якості деякого «підпростору», що займає нішу носія пригадування істинної свободи. «Самосвідомість є функцією духу, а не розуму. Даровану нам від Бога дію благодаті Божої ми пізнаємо не духом світу цього, а духом нашим, дарованим нам від Бога» [9, с.47]. Утруднення, що можуть виникнути на цьому шляху, полягають у тому, в який спосіб можливо побачити та сприйняти світ як один із виявів Божої благодаті. Глибока таємниця криється в світобудові, таємниця причетності до дива, перед якою неможливо не замовчати подих. Виявляється, що зовсім непотрібними є всі зовнішні «пристосування» для пізнання. Підкорення космосу насправді ж тільки віддаляє від духовного осердя, від Царства Божого, що в нас. Істинна ж наука, істинна філософія має слугувати «занурювачем» душ-свідомостей до цього Царства. П.Флоренський передчував можливість такої науки, вбачав її спалахи. «Здавалося, що ось іще трохи, і біологія, і математика, і фізика заговорять людині якимись новими творчими, «ангельськими» словами, словами, що притаманні саме цим точним наукам, але водночас такими, що проросли у Вічність та омились там із нетлінного джерела.» [8, с.16]. Надто тонка межа між світами, між будденим та дивовижним. Звикнувши до однієї картини реальності, дух наш, що заснув у свідомості, не може переключитись на видіння реальності іншої, вони ж бо змінюються щомиттєво, бо кожен новий подих змінює цілий світ. Не-готовність реагувати на такі зміни свідчить про душевні лінощі, про не-бажання творити разом з Богом.

Але саме така спів-творчість лежить в основі росту душі, яка рано чи пізно все ж повинна усвідомити себе на перехресті буття та не-буття та прийняти рішення про свою подальшу «долю». Світ розтікається внікуди, якщо він не потрібен нікому в своєму

справжньому естві, естві страждаючому та прагнучому повернутися в той день, коли творились небо та земля. Світ не по простій забганці напускає на себе таємницю, покриваючи кожен прояв покровом символічності, а по причині не-бажання існувати проти Божих правил, порушених людьми. Кожним своїм символом він закликає до пригадування істини, до оживлення духу, до виходу із холодного сну. Відповідати німотою на ангельські голоси щонайменше безглуздо. Закриваючись від засліплюючого сяйва сутностей кожного явища, ми залишаємось поза розгортанням небесної історії на землі в найбуквальнішому розумінні цих слів. Душа виявляється не причетною до справності в самій собі; «двері сприйняття» поступово втрачають здатність розгледіти Істинного Гостя, пропускаючи крізь себе тільки вітер не потрібних відчуттів, думок, марень. Тому й не можемо досягти того пізнання, що надає справжню свободу. «Знай: все, що заспокоює та оживотворює серце, є істиною; все, що бентежить, змертвлює, – є не-справжністю, оманом» [10, с. 156]. Тільки істина надає спокій та умирворення, повертаючи до того благого «часу поза часом», в якому творився світ, повертаючи до витоків. Істиною ж є Бог, Любов. Розкриваючи духовні очі на наше власне призначення, виявляється цілковита вкоріненість всіх в цій Любові. З її глибин тільки й можливо отримати здатність вбачати світло істини в кожній речі, до певного часу ставши символом укладеного союзу буття та не-буття.

«Нетлінне джерело Вічності», із якого отримують живильні води всі розпорознені лінивою душею реальності, завжди відкрите для тих, хто приносить для зцілення всі свої саморобні ілюзії. Їх можливо омити, можливо переписати хід історії на новий лад, але вже не самотужки, а у співзвучності з тою благодаттю, яка криється в кожному з уламків, розламаного нами Цілого. «Якщо символ наділений повнотою буття, то тим паче й саме буття наділене так само конкретною органічною повнотою та життям, а відповідно, й про навколишній світ стає можливим говорити як про достеменну символічну дійсність. Отже, символ прориває границі світу творчості, світу людської культури та виявляється досягненням огортаючої нас Світобудови. В цьому сенсі все буття постає деяким символом, який ми покликані нині зрозуміти та осмислити» [3, с.12]. Від такого розуміння та осмислення залежить вибудування шляху землі до часу винесення остаточного рішення про неї небесами. До цього шляху включаються всі людські дороги та все що на них трапляється. Ніхто не зможе оминати кінцевої точки призначення, але кожен залишиться зі своїм «індивідуально» напрацьованим досвідом. Розум же, розірвавши всі свої витоків онтологічні зв'язки зі світом та занурившись в межовий суб'єктивізм, тяжіє до того шляху, на якому вже не актуальним є розрізнення життя та смерті, буття та не-буття. Немає жодної різниці в тому, який вибір зробити, якщо саморобні каркаси порожніх суджень опанували сплячу свідомість. Проте «на Страшному Суді не можна буде відговоритися невіданням, із посиланнями на науку... людина буде абсолютно вільною для того, щоб сказати «так» Христу або антихристу» [11, с.416]. Тому пі-

дійматися сходами пізнання можна вже тут, в цих місцях, де покликані бути люди та їх тіні. Кожна річ відпочатково спрямована на відкритість, вона готова заговорити «ангельськими голосами» до кожної душі, але від останніх вимагається духовна праця по очищенню підвалин свідомості. Нескінченна градація можливостей до існування криється між полюсами буття та не-буття, і символізм огортаючої нас Світобудови висвітлює для душі безліч напрямків розвитку всіма своїми гранями.

Висновки

Повертаючись до віднаходження «посередника» між дзеркалами істинної та не істинної реальності, можемо констатувати, що посередником таким являється власне людська душа, істинне людське єство, що відпочатково було вкоріненим в світло та до світла має повернутися. Речі здатні проявлятися в якості символів тільки в тому випадку, якщо є той сторонній на перший погляд «спостерігач», який здатен відкритися на зустріч такій правді, яка ніколи не може виявитися брехнею. Спотворена гріхом людська природа преломлює видимості світу, повертаючи їх на власний хибний лад, затьмарюючи тим самим можливість до щомиттєвих озарінь оточуючими нас дивами. Тільки в цьому світі, що застиг у своїй невизначеності між космічним початком та завершенням, людям надається унікальна здатність розгледіти речі на перехресті абсолютного ніщо та абсолютного ствердження, побачити їх в світлі точки зустрічі вічності та миттєвості.

Символи постають неунікними зв'язками між світами та між свідомостями, проте зв'язки ці мають бодай якомось увійти хоча б у деякі пласти розуміння задля того, аби комусь потрібним став «укладений союз» між буттям та небуттям. В протилежному випадку нескінченна «гра в піжмурки» між людиною та

реальністю не припинить залишатися безглуздою коловертю непрожитого по-справжньому життя, де ніхто не може відрізнити істину від хиби. Символічний вимір кожної речі здійснюються в тій душі, яка готова повернутись до Бога та пройти той шлях до небес, який вона проклала в зворотньому напрямку, падаючи з них під тягарем власного безвір'я. За таких умов сам світ здатен перетворитися із бездуховної, площинної системи координат на безмежний, n-вимірний простір дивовижностей, кожна з яких буде вираженням волі Творця.

Список літератури

1. Павел Флоренский. Иконостас. – М.:ООО «Издательство АСТ», 2003. – 203 с.
2. Платон. Тимей // Платон. Диалоги. Книга вторая. – М.:Эксмо, 2008. – 1360 с.
3. Арабаджи Дмитрий. Очерки христианского символизма. – Одеса: Друк, 2008. – 548 с.
4. Павел Флоренский. Детям моим. Воспоминания прошлых дней. – М.:Моск. Рабочий, 1992. – 560 с.
5. Флоренский П.А. Symbolarium // Сочинения в 4 т. Т.2., М.:Мысль, 1996. – 877 с.
6. Иоанн Златоуст. Избранные поучения. Сборник поучений в применении к десяти заповедям Божиим. – М., 2006. – 573 с.
7. Флоренский П.А., священник. У водоразделов мысли. Мысль и язык. // Сочинения. В 4 т. Т. 3 (1). – М.:Мысль, 2000. – 621 с.
8. Фудель С.И. Об о. Павле Флоренском (1882-1943). Второе издание. – Париж:УМКА-PRESS, 1988. – 137 с.
9. Святитель Лука (Войно-Ясенецкий). Дух, душа, тело. – Киев: Издательство имени святителя Льва, папы Римського, – 2009. – 258 с.
10. Святой праведный Иоанн Кронштадтский. Творения. Дневник, том 4. – М.: «Отчий дом». – 671 с.
11. Павел Флоренский. Культурно-историческое место и предпосылки христианского миропонимания //Павел Флоренский, священник. Сочинения. В 4 т. Т.3(2). – М.:Мысль, 2000. – 623 с.

Ю. В. Якуша

ВЕЩИ – СИМВОЛЫ «СОВЕРШЕННОГО СОЮЗА» МЕЖДУ БЫТИЕМ И НЕБЫТИЕМ.

Статья посвящена выявлению глубинного измерения вещей мира через раскрытие их символической природы.

Ключевые слова: символ бытия, небытия, вещь, человек, мир.

J. Yakusha.

THINGS AS SYMBOLS OF «THE REALIZED CONNECTION» BETWEEN BEING AND NONEXISTENCE.

The article is devoted to discovering the deepest demention of the world's things through opening their symbolic nature.

Keywords: character, being, nonexistence, thing, man, world.